

Bedrijfsreportage

Ruim zicht vanuit het eiersorteerstation van Anja en Jos van Uden

Rundvee

Ruimte om te ondernemen?

Varkens

Voedingsvezels:
belangrijke nutriënten voor een gezonde spijsvertering

Pluimvee

Bijmengen van enkelvoudige grondstoffen in de pluimveehouderij

Van de directie

Bij het verschijnen van deze uitgave van onze ABZ Nieuws zijn de vakanties voorbij voor diegenen met kinderen, want de scholen zijn weer begonnen. Voor anderen ligt er wellicht nog een vakantie buiten de schoolvakanties aan te komen. Over het algemeen kunnen we stellen dat juli een mooie zonnige en warme maand geweest is en dat augustus ons soms aan de herfst deed denken. Wellicht krijgen we nog een mooie nazomer, we gaan het zien.

Ook voor de coöperatie waren het zoals gebruikelijk redelijk rustige maanden. De oogsten werden van het land gehaald, te beginnen met gerst en gevolgd door tarwe. We kunnen spreken van grote opbrengsten, niet alleen in Europa, maar wereldwijd zagen we hetzelfde beeld. De maïs die altijd later van het land komt, staat er goed voor en ook daar kan men spreken van grote oogsten wereldwijd. De prijzen van de betreffende grondstoffen kwamen daardoor onder druk te staan voor de nieuw binnengehaalde oogsten. De prijzen voor de grondstoffen die vorig jaar geogst waren, bleven daarentegen toch wat langer op een hoger niveau.

Onze industrie moet er natuurlijk altijd voor zorgen dat wij de door u gevraagde diervoeders kunnen leveren, dus zo'n overgang van oude naar nieuwe oogst brengt altijd wat spanning met zich mee. Aan de ene kant ziet men de prijzen dalen, maar aan de andere kant zit de mengvoerproducent nog met grondstoffen uit de oude oogst, waardoor de dalende trend in de grondstoffen zich maar langzaam vertaalt in lagere prijzen voor de voeders. Maar de dalende trend voor voeders is nu wel duidelijk ingezet. Tot welk niveau we gaan dalen, is lastig in te schatten. Er is simpelweg teveel aan de hand in de wereld. Allereerst was er de Krim annexatie door Rusland gevolgd door de opstand van de separatisten in Oost Oekraïne met daarbij ook nog eens de verschrikkelijke ramp van vlucht MH17. Oekraïne en Rusland zijn belangrijke exporterende landen voor tarwe en maïs, dus de grondstofhandelaren volgen de ontwikkelingen in dat gebied dus met argusogen. Gaan de exporten uit die gebieden gewoon door of stopt dat? Vooralsnog lopen de exporten daar goed. Dan hebben we ook nog de spanningen in het Midden Oosten in Syrië en Irak met daar de gewelddadige rol van ISIS die voor fluctuaties op de energiemarkten zorgen.

Dichter bij huis hebben we te maken met een tegenvallende kwaliteit in de vers van het land gekomen tarwe in met

name Frankrijk en Duitsland. Vorig jaar was de kwaliteit van tarwe dermate goed dat deze zich voor het grootste gedeelte kwalificeerde als maaltarwe en dus een excellente kwaliteit voor export. Dit jaar is het heel anders. Door late regen in het groeiseizoen en tijdens oogsten is veel tarwe ongeschikt voor de maalindustrie en is het beschikbaar als voertarwe. Dat is goed voor ons, mengvoerindustrie en dus ook voor u, onze afnemers. Want het ziet er naar uit dat Europa veel minder maaltarwe zal gaan exporteren. Rusland en Oekraïne zullen gaan exporteren naar die landen waar vorig jaar Europa naar exporteerde, als alles tenminste niet in de brand vliegt tussen de Oekraïne en Rusland. U ziet het wel, er zijn voldoende onzekerheden in deze markten waarin wij trachten te opereren om voor u zo'n laag mogelijk voerprijs te realiseren. U heeft dat nodig, want door de boycotten over en weer zijn de afzetmarkten altijd wel ergens geraakt. De eierprijzen staan nog steeds zwaar onder druk, de vleesprijzen niet anders. Er zullen andere afzetkanalen moeten worden gezocht en ook wel gevonden worden, maar tussentijds zullen prijzen onder druk blijven. Ook werden we in juni opgeschrikt door een incident met voeders en/of grondstoffen waar furazolidon in werd aangetroffen. De oorzaak van dit incident is nog niet volledig achterhaald. Uw coöperatie is bij deze affaire in het geheel niet betrokken geweest, maar het geeft wel weer aan dat we zelf zeer kritisch moeten zijn en blijven op onze aanvoer van grondstoffen. Trustfeed, waar wij lid van zijn, speelt daar ook een belangrijke rol in.

Intussen gaat de integratie met Sikma Veevoerders gestaag verder. We leren elkaar steeds beter kennen en aan enthousiasme aan beide kanten om hier een succes van te maken geen gebrek. Activiteiten zoals grondstoffeninkoop zijn volledig in één hand, de verkoop schuift in elkaar en wordt aangestuurd door de rundveesector en in de administratie zijn ook de eerste stappen gezet. In Nijkerk is men hard bezig met de installatie van een nieuw mineralensiloblok en in Eindhoven zijn de werken aanbesteed om walsen te installeren. Dit alles moet voor het einde van het jaar in werking zijn.

U ziet, de coöperatie staat niet stil en is blijvend bezig de kwaliteit van de voeders te verbeteren en tegelijkertijd de kosten voor het voer zo laag mogelijk te houden.

Pouwel Brouwer en Marcel Roordink

Inhoud

Algemeen

Grondstoffenmarkt	3
Diervoedersector bundelt krachten voor veiligheid voeders in SecureFeed	14
Nieuwe online bestelmodule	14
Agenda beurzen 2014	15
Even voorstellen	15
Vraag & Aanbod	15
Colofon	15

Rundvee

Ruimte om te ondernemen?	4

Graskuilen 2014: snel gegroeid, snel gevoerd	5
Energiezuinigste ligboxenstal van Europa	5
Najaarsinzaai grasland	6
Maïsoogst en vanggewas	7

Varkens

Voedingsvezels: belangrijke nutriënten voor een gezonde spijsvertering	8
Kijkje in de stal bij biologische varkenshouderij mts. Eikelboom	9
Bedrijfsbezoek ABZ varkensteam	14

Bedrijfsreportage

Ruim zicht vanuit het eiersorteerstation van Anja en Jos van Uden	10

Pluimvee

Bijmengen van enkelvoudige grondstoffen in de pluimveehouderij	12
Aanpassing vleeskuikenassortiment	13
Tour de Boer/ Opening educatieruimte 'Zie de kip'	13

Grondstoffenmarkt

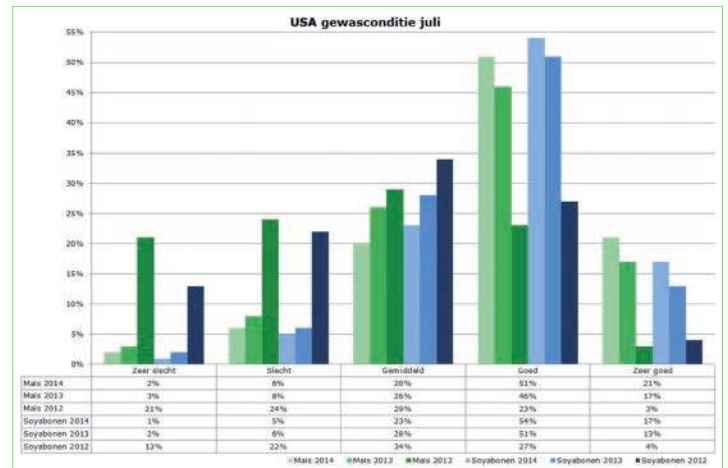
Het zou op dit moment zomer moeten zijn in Nederland al lijkt het er meer op dat we ons in de herfst bevinden. Zonneschijn en hoge temperaturen hebben plaats gemaakt voor een koude golf met plaatselijk zeer veel regen. In deze nieuwsbrief zullen we aandacht besteden aan de tarwe en gerst oogst van 2014 en aan de komende oogsten van maïs en soyabonen. Toenemende zorgen over de Europese economie en uitspraken van ECB (Europese Centrale Bank, president Draghi) drukten de Euro koers naar een niveau van 1.335. Het laagste niveau in tien maanden.

Nieuwe oogst

Het weer was de voorbije maanden erg gunstig. Hierdoor begon zowel de gerst als de tarwe oogst ruim een week eerder dan gemiddeld. De gerst oogst is inmiddels volledig afgerond. Van het tarwe areaal staat momenteel nog circa vijf procent op het land, in Duitsland zou dit nog circa 10 procent zijn en ook in Noord-Frankrijk staan nog percelen vast. De opbrengsten zijn over het algemeen goed te noemen. De kwaliteit van met name de tarwe is nogal wisselend. In Frankrijk is relatief veel voertarwe, terwijl Nederland en delen van Duitsland een betere kwaliteit laten zien. De prijs van gerst is met een kleine € 20,00 gedaald tot een niveau van ongeveer € 162,00 per ton franko Veluwe. Tarwe laat zelfs een prijs zien onder het niveau van gerst op € 160,00 per ton franko Veluwe. Momenteel laat de prijsdaling een stagnatie zien en lijkt de prijs (tijdelijk) te bodemen. Anders dan andere jaren geeft de Matif (Franse termijnmarkt) ook geen houvast daar dat de notering voor maaltarwe is. Deze markt is relatief krap vanwege het grote volume aan voertarwe.

Kijkend naar de toekomst dan lijken de voortekenen erop te wijzen dat er grote oogsten in de USA aankomen voor zowel maïs als soyabonen. De staafdiagram laat zien dat de gewasconditie voor beide grondstoffen beter is dan in de voorbije jaren. Dit komt door de ronduit gunstige weersomstandigheden, waardoor er vrijwel geen sprake is van een weermarkt. In de tabel zijn de oude oogst kengetallen uitgezet tegen de nieuwe oogst kengetallen. Dit onderbouwt de verwachting van een goede ruime oogst.

	Maïs		Soyabonen	
	oogst 2013	oogst 2014	oogst 2013	oogst 2014
Eindvoorraad (x mln. bushels)	1181	1808	141	430
Acres (x mln. acres)	95,4	94,6	76,5	84,8
Opbrengst per acre (bushels)	158,8	167,4	43,3	45,4

Aan de huidige dagprijs voor soya'schroot is de goede oogstverwachting nog niet af te lezen. Deze blijft nog altijd boven de € 400,00 per ton liggen voor Braziliaans hypro soya'schroot. Ook de lage koers van de Euro draagt niet bij aan betere fysieke prijzen. De premie van Braziliaans hypro soya'schroot ten opzichte van Argentijns hypro soya'schroot loopt wel op, waardoor de Argentijnse origine interessanter wordt. Voor maïs zien we dat de goede oogstvooruitzichten al voorzichtig aan ingeprijsd worden in de markt. Dit resulteert in maïsprijzen van rond de € 165,00 per ton geleverd voor de periode oktober tot en met december. Voor de oude oogst maïs wordt nog altijd een premie gevraagd van circa € 10,00 per ton.

Is het dan enkel een flauw geluid wat de klok slaat? Nee, het blijft zaak om de wereldpolitiek te volgen. Zoals in het verslag van de directie al vermeld is, kunnen de onlusten in Oost-Europa en het Midden-Oosten zeker hun weerslag gaan krijgen op de grondstoffenmarkt indien de situatie aldaar verder escaleert.

Arie Griffioen, inkoper
06 2161 4390 • a.griffioen@abzdiervoeding.nl

Ruimte om te ondernemen?

Juist in ons land houdt de vraag welke beperking in de toekomst de melkproductie zal begrenzen velen in hun greep. De grenzen aan groei zijn bekend. Het zijn de milieugrenzen die we nu ook al kennen. Kijk je naar de kern van de milieudoelen, dan sturen die aan op een zo hoog mogelijke benutting van de grondstoffen die je gebruikt en een zo klein mogelijk verlies door emissies. Al weten we niet precies wanneer, zeker is dat fosfaat wereldwijd aan het opraken is. We weten ook dat de kringloop op veel melkveebedrijven niet 100 procent gesloten is. Er raakt kostbare fosfaat verloren. Van stikstof raken we ook jaarlijks in de kringloop meer kwijt via nitraat, lachgas en vooral ammoniak, dan dat er in (ruw)voer terugkomt. Degene die in staat is langer toe te kunnen met wat op kan en zorgt dat er minder weg raakt in de kringloop, die heeft recht op het leveren van meer melk na 2015. Hoe groter het lek in uw kringloop, hoe minder u mag melken na 2015!

Melkveefosfaatreferentie

Is uw veestapel gegroeid sinds 2013 en produceert uw bedrijf dus meer fosfaat? Beschikt u niet over voldoende grond om de extra kilo's fosfaat daarop te plaatsen? Dan moet u vanaf 2015 fosfaatruimte (meer grond) verwerven of de extra fosfaat voor 100 procent verwerken. Een combinatie van deze twee is ook mogelijk. Dit staat in het wetsvoorstel 'Verantwoorde groei melkveehouderij'. Deze 'melkveewet' wordt in het najaar behandeld in de Kamer en moet de groei van de melkveehouderij in Nederland gaan reguleren.

Om die reden wordt voor elk bedrijf met melkvee in 2013 een melkveefosfaatreferentie vastgesteld. De melkveefosfaatreferentie wordt bepaald door de forfaitaire fosfaatproductie van melkvee en jongvee in 2013 te verminderen met de fosfaatruimte die in 2013 op het bedrijf beschikbaar was. Gegevens van I&R en de Gecombineerde Opgave worden gebruikt voor de bepaling van de melkveefosfaatreferentie. Zowel melkveebedrijven als jongveebedrijven krijgen een melkveefosfaatreferentie.

Vergunningverlening

Overheden beperken de ontwikkelmogelijkheden van veehouderijbedrijven steeds meer. De ontwikkelmogelijkheden hangen af van de invulling van de directe omgeving. Met veel veehouderijbedrijven in de omgeving, is de vraag wat de grens is in aantal dieren per m² en de relatie met volksgezondheid (geur, fijn stof, zoönose).

Voor gebieden met veel verweven activiteiten, zal de hoofdactiviteit bepalend worden (wat niet altijd veehouderij is). Het is niet (meer) vanzelfsprekend dat plannen uitvoerbaar zijn op de huidige locatie. Hierbij worden uw bouwblok en de omgeving van uw bedrijf steeds belangrijker.

Natuurbeschermingswet

Het doel van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is het verminderen van de stikstofbelasting op

Natura2000 gebieden in Nederland. Een pakket van maatregelen moeten bedrijfsontwikkelingen in en rondom de Natura2000 gebieden mogelijk maken en toch de kwaliteit van de natuur verbeteren. De PAS zal in 2015 worden verweven in de bestaande Natuurbeschermingswet uit 1998. De gevolgen van de PAS voor veehouders verschillen per situatie. Voor de één een kans, voor de ander juist een bedreiging. In sommige gevallen kan het raadzaam zijn om voor inwerkingtreding van de PAS rechten te kopen en zo de NB-vergunning binnen te halen. In andere gevallen biedt het wachten op de PAS wellicht een oplossing. Om te bepalen wat in uw situatie het beste is, moet uw bedrijfssituatie ten tijde van de referentiedata en uw huidige bedrijfssituatie in beeld gebracht worden. Wat de PAS zal brengen aan ontwikkelingsruimte en mogelijkheden voor het verkrijgen van een NB-wetvergunning is nog allerminst duidelijk.

Heeft u geen Natuurbeschermingswetvergunning en de laatste tien jaar wel uitgebreid? Wanneer u niet wilt wachten of kunt wachten op de PAS, dan is het verstandig om ammoniak aan te kopen en een Natuurbeschermingswetvergunning verleend te krijgen. En wanneer u bent gestopt (of gaat stoppen) met het houden van (een deel van) uw dieren, u de stallen nog heeft staan en er rust op uw locatie nog een vergunning? Dan kunt u de ammoniakrechten nog verkopen.

Bovengenoemde onderwerpen en ontwikkelingen geven duidelijk aan dat het voor uw bedrijf van cruciaal belang is om te beschikken over de juiste vergunningen en de ruimte om uw toekomstplannen te verwezenlijken. Wanneer er vragen zijn over uw eigen bedrijfssituatie kunnen ook wij uw gesprekspartner zijn bij het in kaart brengen van uw situatie.

*Hanneke van Overbeek, specialist rundveehouderij
06 5311 3385 • h.overbeek@abzdiervoeding.nl*

Graskuilen 2014: snel gegroeid, snel gevoerd

Nu het groeiseizoen van het gras bestemd voor melkkoeien achter ons ligt, kunnen we terugkijken op een unieke periode. Het groeiseizoen begon uitzonderlijk vroeg waardoor veel melkveehouders in mei voor de tweede keer konden maaien. Met uitzondering van gebieden met een fors neerslagtekort zette het groeiseizoen goed door, waardoor er veel eiwitrijke graskuil gewonnen is.

Snel gegroeid

Na een winter zonder vorst werd al snel de bodemtemperatuur bereikt waarbij de groei van het gras op gang kon komen. Samen met voldoende vocht legde dit de basis voor een "snelle" kuil. Het gras in april werd immers gemaaid ver voor het gras kon gaan verhouten. De ADL van de eerste snede is daarom uitzonderlijk laag en tegelijkertijd de verteringscoëfficiënt behoorlijk hoog.

Tabel 1 Eerste snede april/mei

	2014	2013
Droge stof	405	319
Ruw eiwit	161	150
Suiker	77	61
Houtstof (ADL)	19	21

Veel maaisnedes

Met nog een late maaisnede in het vooruitzicht kon er in het afgelopen jaar vlot vijf à zes keer gemaaid worden, omdat het groeizame weer bleef aanhouden. We zien dan ook een blijvend hoge voederwaarde bij de tweede en derde snede. Opvallend is dat de eiwitgehalten na jaren van afname weer duidelijk hoger zijn.

Snel gevoerd

Het blijkt dat we na een aantal late voorjaren nu moeten omschakelen naar de snel verteerbare voorjaarskuilen van 2014. De kunst is om de vele KVEM's die zijn geogst om te

zetten in veel melk uit ruwvoer met behoud van een goed werkende pens. Vooral koeien met de maximale krachtvoergift hebben het grootste risico op pensverzuuring. Overleg met uw rundveespecialist over de inzet van de juiste soort brok die past bij uw rantsoen. ABZ Diervoeding heeft meerdere soorten krachtvoer met extra celwanden die zorgen voor een gezonde hoogproductieve koe, zie tabel 2.

Tabel 2 Krachtvoer met extra celwanden

	Code	Naam
ABZ Diervoeding	30.115	Garantbrok 95
	30.125	Garantbrok 110
Sikma Veevoerders	23	Prefect
	41	Mais Eiwitbrok

*Izak van Engelen, specialist rundveehouderij
06 2125 8720 • i.engelen@abzdiervoeding.nl*

Energiezuinigste ligboxenstal van Europa

Vrijdag 23 mei jl. werd een mooie Open Dag gehouden op het bedrijf Zandhoeve Holsteins in Hellum (Gr). Op dit bedrijf ondernemen Jan Pieter en Margaretha van Tilburg met toepassing van de nieuwste technieken op het gebied van energiegebruik. Hierdoor werd de nieuw gebouwde ligboxenstal uitgeroepen tot de meest energiezuinige stal van Europa.

Kenmerkend in de nieuwe ligboxenstal:

- Nieuw koelconcept zonder koelgassen (silotank en koeling)
- Hoogrendement platenkoeler
- Energiezuinig verlichtingsplan
- ECO2000: Energie uit melk, hergebruik van vrijgekomen warmte in huis

Deze investeringen moeten leiden tot een energieverbruik van circa 20 KWh per 1.000 kg melk. De familie Van Tilburg bouwde een nieuwe stal die ruimte biedt aan 145 koeien. Het doel is om als gezin de arbeid ook in het weekend in te kunnen vullen.

Sikma Veevoerders was aanwezig met een stand en mocht rekenen op veel belangstelling. Wij wensen de familie Van Tilburg veel succes met het nieuwe bedrijf!

*Jan Venema, specialist rundveehouderij
06 2250 6948 • j.venema@sikmaveevoerders.nl*

Najaarsinzaai grasland

Er zijn vele melkveehouders die in 2014 nog volgens het oude regime, minimaal 70 procent grasland, aan de derogatie-eisen voldoen. Echter per 1 januari 2015 moet het aandeel grasland op uw bedrijf minimaal 80 procent bedragen. Het lijkt er tevens op dat we dit jaar de maïs eerder van het land kunnen halen. Dit geeft u als rundveehouder de mogelijkheid om meteen dit najaar al te voldoen aan de derogatie-eisen voor 2015, én door tijdige inzaai kunt u meer gras winnen in 2015. ABZ Diervoeding kan u hierbij van dienst zijn.

Inzaai nieuw grasland

Veel maïskavels liggen op afstand en zullen bij inzaai minder geschikt zijn om te beweiden. Ons advies is om daar een maaimengsel in te zaaien. Tevens wilt u een zo hoog mogelijke ruwvoeropbrengst per ha realiseren; zeker omdat in 2015 ook het melkquotum wordt vrijgegeven.

Ons advies op deze percelen:

- **PowerMax:** vernieuwd maaimengsel met 20% hogere opbrengst. PowerMax bevat nieuwe Festulium-rassen die een veel dichtere zode geven; ontwikkelt snel, heeft een diepe beworteling (minder droogtegevoelig), veel structuur en is ongevoelig voor kroonroest. Let wel op een iets hoger zaaiadvies (50 – 60 kg/ha) en een iets hogere maaihoogte (7 – 8 cm). PowerMax

is goed te combineren met rode klaver.

- **TetraMax Gold:** voor percelen blijvend grasland die overwegend gemaaid worden.
- **Max 3 Gold:** voor percelen die hoofdzakelijk beweid worden.

Doorzaaien van bestaand grasland

Om percelen met blijvend grasland in topconditie te houden of te brengen moeten deze tijdig worden doorgezaaid. Wacht daar niet mee tot er open plekken zichtbaar worden, die ingevuld worden met onkruiden of kwalitatief mindere grassoorten. Augustus en september zijn de beste maanden voor het doorzaaien van grasland.

Ons advies op deze percelen:

- **Max 3 Gold:** voor weidepercelen;

- **TetraMax Gold:** voor percelen met weiden en maaien.

Neem voor het juiste weidemengsel of voor nadere informatie contact op met uw rundveespecialist.

ACTIE GRASZAAD

Ter kennismaking met het mengsel **PowerMax** kunt u tot 1 november 2014 gebruik maken van een **introductie korting** van:

€ 20,=
per 100 kg graszaad.

Keuzeschema Weidemengsels 2014

	Graslandgebruik	Mengsel	Zaaiadvies	maaihoogte
Beweiden en maaien	Blijvend grasland	Max 3 Gold	40 kg/ha	5-6 cm
	Blijvend grasland met Timothee	Max 4 Gold	40 kg/ha	5-6 cm
	Blijvend grasland	TetraMax Gold	40 kg/ha	5-6 cm
Overwegend maaien	Kortdurend grasland (3-5 jaar)	PowerMax	55 kg/ha	7-8 cm
	Tijdelijk grasland (1-2 jaar)	TurboMax	50 kg/ha	7-8 cm
	Structuurmengsel blijvend grasland	StructoMax	55 kg/ha	7-8 cm
Grasmengsel met klaver	Weiden	Witte klaver	3 kg/ha	5-6 cm
	Maaien	Rode klaver	4 kg/ha	7-8 cm

Maisoogst en vanggewas

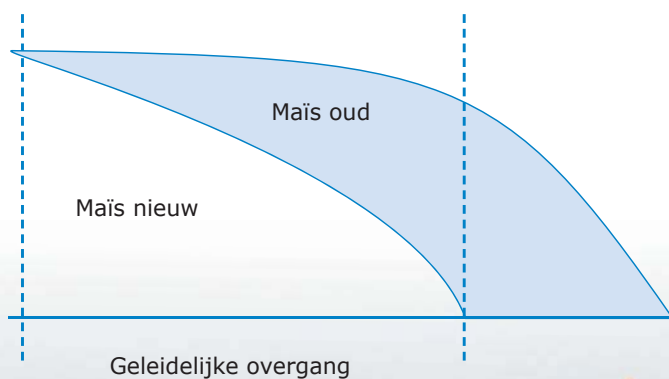
De snijmaïs heeft een prachtige groeiperiode gehad. Daar waar de bodemstructuur goed was, is er een goed gewas gegroeid. Op tijd was er de bloei en de omstandigheden hebben geleid tot goede kolfvorming en korrelzetting. De kolfrijping heeft goed ingezet en nu is het zaak om op het juiste moment te oogsten.

Oogsttijdstip

Leidend voor het oogsttijdstip – los van de weersomstandigheden – is de rijpheid van de maïskorrel en het vocht in de stengel. De stengel is voldoende droog als er bij het knikken van de stengel geen vocht meer uitkomt, de plant is dan nog halfgroen. De kolfrijpheid kunt u zelf beoordelen aan de hand van een aantal kolven uit het midden van de percelen. Het drogestofgehalte van de korrel wordt ingeschat door de hoeveelheid melk, die er nog in een korrel zit. Snijd de korrel over de lengte door en bepaal de melklijn op de scheiding van vocht en vast zetmeel. Wanneer deze melklijn tot op 20 procent van de korrel gezakt is, is het goede oogstmoment aangebroken. De halfgroene plant en de voldoende rijpe korrel leiden tot een drogestofpercentage van 33 à 36 procent. Voor een melkveerantsoen is dat ideaal. Snijmaïs wordt geteeld voor zetmeel en voor fermenteerbare plantonderdelen. Laat de snijmaïs daarom niet te oud worden, ook al wordt de snijmaïs dan niet al te droog. Het moment van oogsten van snijmaïs is bepalend voor een heel jaar ruwvoervoeding. Laat de gekozen rijpheid van de korrel en de verteerbaarheid van de plant daarom leidend zijn voor het oogstmoment. Bedenk dat in tijden van afrijping per drie dagen het drogestofgehalte één procent kan stijgen!

Geleidelijke overgang

Het is van groot belang te zorgen voor een geleidelijke overgang naar de nieuwe oogst snijmaïs indien dit mogelijk is. Immers is het zetmeelaanbod uit de nieuwe snijmaïs totaal anders als de snijmaïs die nu al bijna een jaar is bewaard. De zetmeelbestendigheid is fors hoger, zodat bij overgang naar nieuwe snijmaïs de kans op een tekort aan zetmeel in de pens groot is. Ideaal is om de nieuwe snijmaïs niet direct te gaan voeren aan de koeien. Heeft u nog oude snijmaïs over? Overweeg dan om deze uit de silo te halen voor de nieuwe snijmaïs erin gaat. De shovel kan dan met deze oude maïs de sleufsilos vol maken, zodat de meest geleidelijke overgang mogelijk is gemaakt (zie afbeelding).

Grondbewerking en vanggewas

Na de oogst is het zaak om zo snel mogelijk te beginnen met grondbewerking en vanggewas. Als eerste is het zaak te overwegen of een kalkbemesting weer nodig is. Een goede zuurtegraad (pH) in de bodem is essentieel voor een goede gewasproductie in het volgende groeiseizoen en ook voor benutting van de bodemnutriënten zoals de meststoffen is een juiste pH noodzakelijk. De keuze van het vanggewas is afhankelijk van de doelstelling. In ieder geval is snel inzaaien belangrijk voor een vlotte kieming en opvang van N. Een bijkomend voordeel van vlot onderwerken van de maïsstoppel is dat een eventuele bladschimmel, zoals de veroorzaker van bladvlekkenziekte, direct weggewerkt wordt. Naast het opvangen van N heeft het vanggewas ook het voordeel van verbetering van de bodemstructuur en waterhuishouding naast het verhogen of herstellen van de organische stof in de bodem.

Italiaans raaigras is het meest geschikte vanggewas tot 15 oktober. Neem dit tijdig op voorraad. U hebt 30 à 40 kg per hectare nodig. Italiaans raaigras kiemt zeer snel en geeft een diepe beworteling. Daardoor verbetert de bodemstructuur. Bij onderwerken geeft dit extra organische stof. Echter u hebt altijd nog de mogelijkheid om het gewas in het voorjaar te oogsten voor extra ruwvoer met structuur. Oogsten van snijmaïs is dus vooruitdenken aan wat voor snijmaïs u wilt voeren het komende jaar en aan hoe u invloed kunt hebben op de opbrengst en benutting van het volgende groeiseizoen.

Jan Aalderink, specialist rundveehouderij,
06 212 58 721 • j.aalderink@abzdiervoeding.nl

Voedingsvezels: belangrijke nutriënten voor een gezonde spijsvertering

Vezels zijn gezond en zorgen voor smeùge mest, dat is bekend. Maar waardoor komt dit en hoeveel vezels zijn er dan nodig?

De optimale hoeveelheid vezels hangt af van het levensstadium van het varken. Een gespeende big kan vezels nog niet goed verteren, maar voor welzijnsvoer voor de dragende zeugen wordt juist gekozen voor een hoog aandeel vezels. Daarnaast maakt het uit welke vorm van vezels worden aangeboden. Zo bevat bietenpulp weer een ander type vezels dan bijvoorbeeld gerst of stro.

Wat zijn vezels?

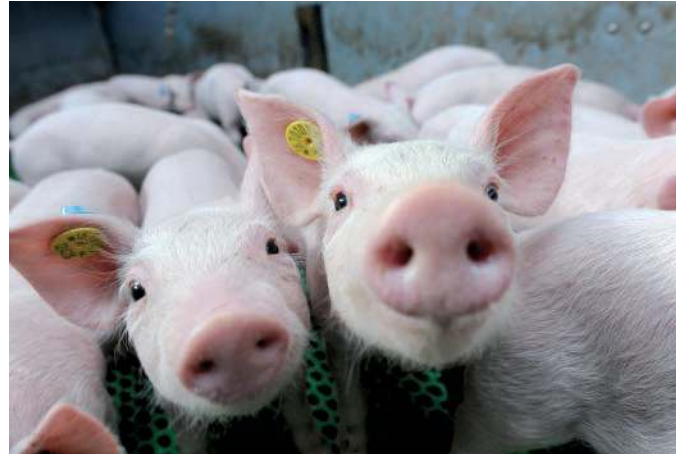
Onder vezels worden over het algemeen de koolhydraten verstaan die niet worden afgebroken door de aanwezige enzymen voor de dikke darm. In tegenstelling tot zetmeel en suikers is deze fractie onverteerbaar in de dunne darm. Er zijn verschillende manieren om gehalten aan vezels weer te geven. De bekendste hiervan is het ruwe celstof, dat ook op de voerlabels vermeld staat. Het gehalte aan ruwe celstof geeft de hoeveelheid celwanden in het voer aan. Het ruwe celstofgehalte is één van de parameters om de voederwaarde van grondstoffen te bepalen. Als indicatie voor het aandeel celwanden wordt het inmiddels achterhaald door waarden als NSP (Non-Starch Polysaccharides oftewel niet-zetmeel koolhydraten) die verder onderverdeeld kan worden in fermenteerbare koolhydraten (FK) en inerte koolhydraten (IK).

NSP's

Tot 90 procent van plantcelwanden bestaat uit NSP's. Dit zijn vooral cellulose, hemicellulose en pectine. Cellulose heeft een beperkte fermentatiecapaciteit, terwijl pectines voor een groot gedeelte worden gefermenteerd in de dikke darm. De NSP fractie kan worden opgedeeld in oplosbaar en niet-oplosbaar. De oplosbare NSP's kunnen worden gefermenteerd in de dikke darm, zodat ze energie kunnen leveren (Fermenteerbare Koolhydraten, FK), terwijl de niet oplosbare NSP's worden uitgescheiden in de mest (Inerte Koolhydraten, IK). Niet oplosbare NSP's hebben echter wel de functie dat ze de vertering kunnen bevorderen. Doordat de oplosbaarheid voor een groot deel afhankelijk is van de structuur van de vezel, kan er ook bepaald worden welk type vezels een grondstof aanlevert. Onoplosbare vezelbronnen zijn bijvoorbeeld plantstengels zoals tarwestro of onbehandelde hullen en doppen van granen. Bietenpulp wordt gebruikt als een bron van oplosbare vezels, terwijl sojahullen zowel een hoog aandeel oplosbaar als onoplosbare vezels hebben.

Vertering van nutriënten

De waterbindende capaciteit en de mate van opzwellen van een grondstof/voer zijn van belang bij de vertering van de nutriënten. Opzwellen van een product zorgt voor een

vergroting van de oppervlakte van het materiaal, waardoor de micro-organismen in de dikke darm het product makkelijker kunnen fermenteren. Bietenpulp is zo'n grondstof met een hoog waterbindend vermogen, waar de waterbindende capaciteit van belang is. De lichaamseigen enzymen in de dunne darm kunnen deze vezelfractie namelijk niet verteren. De bacteriën in de dikke darm kunnen een gedeelte van deze vezels dan afbreken, waarbij ook vluchtige vetzuren vrijkomen die een bron van energie zijn voor het varken. Micro-organismen reageren daarnaast ook op de toevoer van meer vezels door de fermentatie activiteit te verhogen en in aantallen toe te nemen. Hierdoor werken vezels ook als een prebioticum in de dikke darm. Daarnaast heeft het waterbindend vermogen ook een effect op de maaglediging, zo wordt de passagesnelheid in het maagdarmkanaal vertraagd waardoor er meer tijd is voor een goede vertering.

Wanneer heeft het dier dan vezels nodig?

Dat verschilt per diercategorie. We starten daarvoor bij de biggen. Het maagdarmstelsel van biggen is nog niet volledig ontwikkeld, hierdoor kunnen biggen vezels niet optimaal benutten. Onoplosbare vezels hebben echter een positief effect op de darmfunctie, waardoor pathogenen minder kans hebben om aan te hechten. De oplosbare vezelfractie zorgt ervoor dat de microflora ondersteund wordt. Dankzij deze oplosbare vezelfractie kunnen goede bacteriën groeien en krijgen slechte bacteriën minder kans om zich te ontwikkelen. Een big kan alleen minder energie uit de oplosbare vezelfractie halen dan een volwassen varken, waarvoor dan ook de E-big (energiewaarde biggen) is ontwikkeld. Naarmate een varken ouder wordt, is het steeds beter in staat om de oplosbare vezels te fermenteren in de dikke darm, wat onder andere energie oplevert.

Kortketenvetzuren (energiebron) worden geproduceerd bij fermentatie van koolhydraten of vezels in de dikke darm en hebben daarnaast een gezondheid bevorderende werking. Naast de fermentatie van koolhydraten vindt in de darm ook fermentatie van eiwitten plaats. Bij de fermentatie van eiwitten komen deels schadelijke stoffen vrij, waardoor diarree veroorzaakt kan worden. Een goede balans tussen de verschillende fermentaties is dus essentieel. De capaciteit van de darm is echter niet onbeperkt. Teveel vezels kunnen ook voor een ongewenste rem op de voeropname zorgen en te weinig vezels kunnen er weer voor zorgen dat de darmassage te snel is en zo eventueel in een verhoogde voederconversie kunnen resulteren. Van oplosbare vezels is in enkele onderzoeken aangetoond dat hoge aandelen kunnen leiden tot een lagere groei, een minder goede ontwikkeling van de dunne darm en een hogere kans op E. coli. Dit wordt dan voornamelijk veroorzaakt doordat oplosbare vezels een hogere viscositeit (stroperigheid) van het voer geven in de darm wat kan resulteren in een lagere voeropname. Toch is een aandeel oplosbare vezels wel positief voor darmgezondheid, omdat de fermentatie van vezels in de dikke darm op gang geholpen wordt. Een goede balans tussen soorten vezels is dus gewenst!

Voor dragende zeugen wordt vaak een hoger gehalte vezels gebruikt. Met name in welzijnsvoer zitten veel vezels, omdat deze verzadiging geven en daardoor rust in de groep. Een grondstof als bietenpulp kan veel water opnemen, zodat de maag makkelijk gevuld wordt. Daarentegen geven sojahuilen bijvoorbeeld juist weer een 'droge bek' effect wat gewenst is bij ad-lib voeding. Het maagdarmstelsel van een zeug is alweer verder ontwikkeld dan van een vleesvarken, waardoor een zeug efficiënter vezels kan omzetten naar energie. Vandaar dat de energiewaardering E-dracht en E-lacto wordt toegepast bij zeugenvoeding. Onderzoek heeft aangetoond dat (verteerbare) vezels rondom werpen belangrijk zijn voor mestconsistentie en het geboorteprocés. Ook opvallend is het hogere speengewicht dat gemeten wordt bij een hoger aandeel ruwe celstof. Een mogelijke verklaring is dat een voer met meer vezels, beter aansluit op het drachtvoer en zo onder andere minder obstipatie veroorzaakt. Hierdoor wordt de microflora in de darm minder verstoord, wat een positief effect heeft op de darmgezondheid. Een hoger vezelgehalte zou er dus indirect voor zorgen dat de melkproductie goed op gang komt en ook op peil blijft.

Er zit een groot verschil in het gebruik van vezels. Het gaat dus om de balans in het voer. Optimale groei/productie wordt namelijk bereikt met een gezond darmpakket! Op basis van beschikbare onderzoeken en onze eigen ervaringen, zorgen wij ervoor dat voor elke situatie een passend voer beschikbaar is.

Jacco Vessies, nutritionist Varkens
033 422 15 25 • j.vessies@abzdiervoeding.nl
Koen Luijben, nutritionist Varkens
040 238 0777 • k.luijben@abzdiervoeding.nl

Kijkje in de stal bij biologische varkenshouderij mts. Eikelboom

Op zaterdag 21 en zondag 22 juni jl. was het weekend van "Lekker naar de boer". Je kon op deze twee dagen bij biologische boeren bedrijven terecht voor een kijkje in de stal, rondleidingen en boerenmarkten.

Familie Eikelboom in Lemelerveld heeft in 2013 hun bedrijf omgebouwd van traditioneel naar biologisch. Er worden nu sinds november biologische vleesvarkens gehouden. Bennie, Anja, hun dochters Joyce en Celine en hun schoonzoon Stefan waren direct bereid aan deze dagen mee te doen. Enthousiast gaven ze de vele belangstellenden een rondleiding en gaven tekst en uitleg hoe het bij hun op het bedrijf werkt. Na de rondleiding was er een heerlijke versnapering van biologische afkomst te proeven. Ook was er een springkussen en een zandbak, zodat ook de kleine kinderen zich prima konden vermaken. Kortom het was een geslaagd weekend waar ze tevreden op kunnen terugkijken.

Menno Smit, specialist varkenshouderij
06 5463 6315 • m.smit@abzdiervoeding.nl

Ruim zicht vanuit het eiersorteerstation

De prachtig aangelegde tuin en het opgeruimde erf van Anja en Jos van Uden uit Geffen zien er uitnodigend uit. Wat ook meteen opvalt als je het terrein van de pluimveehouderij betreedt, zijn de grote ramen in de schuur, waardoorheen je goed zicht hebt op de sorteer- en inpakruimte. Jos: "Wie wordt er nu gelukkig als je bij somber weer in een donkere ruimte onder tl-licht eieren aan het inpakken bent, terwijl de eierprijzen ook nog eens slecht zijn? Werken met daglicht en zo nu en dan naar buiten kunnen kijken, is veel fijner! Bovendien heb ik zo precies zicht op wie er het erf op komt."

Anja is deze dag niet thuis, daarom geeft Jos de informatie voor de reportage. Anja (54) en Jos (55) hebben een modern pluimveebedrijf met 27.000 vleeskuikenouderdieren. Het was oorspronkelijk, toen het nog van Anja's ouders was, een gemengd bedrijf met 35 melkkoeien in een ligboxenstal en 15.000 moederdieren in twee pluimveestallen. In 1986 – Anja werkte toen al thuis – overleed Anja's moeder. Jos werkte in die tijd in de bouw, maar stapte bij Anja in het bedrijf. Zonder enige ervaring in de pluimveehouderij. Een moeilijke keus? Jos: "Nee, niet echt. Al speelde natuurlijk wel mee dat het indertijd, midden jaren tachtig van de vorige eeuw, in de bouw slecht ging. Ik had geen ervaring met kippen. Wel heb ik altijd interesse gehad in vogels, maar dat is dan ook de enige link." Die interesse wordt duidelijk als hij vol trots vertelt over de nestkast met jonge ransuilen die dit jaar in de oude koeienstal zijn grootgebracht.

Specialisatie

In 1998 trad Anja's vader terug en namen Jos en Anja het bedrijf over, drie jaar nadat er een derde pluimveestal was bijgebouwd. Maar het moment van specialisatie brak aan en in 2002 kozen ze voor de vleeskuikenouderdierentak. Jos: "Anja heeft altijd geroepen dat ze geen

koeien wilde gaan melken. Haar hart lag veel meer bij de kippen."

De drie pluimveestallen werden elk 20 meter verlengd en de ligboxenstal degradeerde tot opslagruimte. In 2005 bouwden ze de mooie, glasrijke sorteerruimte en tot slot verrees in 2011 de vierde stal. In dat jaar zijn ook de hygiënesluis en kantine gebouwd.

Jos en Anja runnen samen het bedrijf, met hulp van enkele losse arbeidskrachten. Jos doet vooral de werkzaamheden in de stal, samen halen ze de eieren uit en ook de administratieve taken verdelen ze.

Huisvesting

De 27.000 vleeskuikenmoederdieren zijn ondergebracht in vier grondstallen, drie met een lengte van bijna 90 meter, de vierde is iets korter. Drie stallen hebben legnesten van Van Gent, de vierde stal heeft legnesten van Jansen. De stallen hebben lengteventilatie. De beluchting onder de beun vindt plaats met verticale buizen volgens het mixluchtprincipe.

De dieren krijgen voer via een oplierbaar Bridomat spiraalsysteem en drinkwater door middel van drinkcups

van Roxell. Voor de hanen is er langs de buitenmuren een Bridomat hanenlijn. Bijzonder is het voedingswaardegerichte strooisysteem dat Jos in de namiddag toepast om de hennen te activeren. "Het bevordert het scharrelgedrag en ik hoop ermee meer paringen uit te lokken. Ik gebruik hiervoor de geperste welzijnskorrel van ABZ Diervoeding."

Jos voert vanuit het midden van de stal om in zo kort mogelijke tijd het voer rond te krijgen. Hij werkt met dagvoorraden. "Elke dag zet ik alvast het voer voor de volgende dag klaar in aparte hoppers. Zo heb ik altijd een dagvoorraad klaarstaan, mocht er zich plotseling een calamiteit voordoen."

Voeding

Al het voer komt van ABZ Diervoeding. De eerste twee weken krijgen de hennen overgangvoer, gericht op de ontwikkeling van de kip. Zodra de eerste eieren vallen, krijgen de kippen het luxe foktoomvoer. Rond de dertig weken schakelt hij over op het tweedefasevoer.

De hanen eten tot 22 à 24 weken met de kippen mee. Daarna wordt hun kam te groot en kunnen ze alleen nog eten uit het hanenvoersysteem. Daar krijgen ze speciaal hanenvoer.

"Al zolang ik mij kan herinneren, zitten we bij ABZ Diervoeding of bij één van haar voorlopers. De relatie met ABZ Diervoeding is altijd goed geweest. De lijnen zijn kort en dat vind ik erg belangrijk. De adviseurs zijn van heel goede kwaliteit en de chauffeurs netjes en ordelijk."

Toch heeft Jos ooit een tijdelijke overstap gemaakt. Noodgedwongen. "Midden jaren negentig stopte onze vaste afnemer van de eieren. De broederij waarop we overstap-

ten, eiste dat we voer zouden afnemen van een door hen aan te wijzen voerleverancier. Dat was eens maar nooit weer. Na één ronde kozen we voor broederij Lagerwey en daar zitten we nog steeds. En we zijn voor het voer weer teruggegaan naar ABZ Diervoeding."

De fusie tussen Arkervaart en Brameco·Zon heeft voor zover Jos kan merken, voor hen geen gevolgen gehad. "Wel hoop ik dat de lijnen kort blijven en dat de directie dicht op de werkvloer blijft. Dat vind ik belangrijk binnen een bedrijf. Ik hoop dat de fusie voor alle partijen voordeel brengt, zowel voor de mensen die er werken als voor de afnemers. En dat de prijs van het kwaliteitsvoer er niet onder lijdt."

Vijfde stal?

Jos en Anja hebben de mogelijkheid om er nog een vijfde stal bij te bouwen. De vergunning is zelfs al binnen. Maar of het er ooit van gaat komen, is nog onzeker. "We hebben nu al een mooi bedrijf en het is een grote investering. Daar komt bij dat onze dochters van 20 en 23 geen belangstelling hebben om het bedrijf over te nemen."

Een bedrijfsopvolger is dus niet in beeld. En hoewel ze nog wel even de tijd hebben, zijn Anja en Jos al flink bezig met het afwegen van de verschillende mogelijkheden voor de toekomst. Ondertussen is Jos blij met de wijze waarop ze het bedrijf hebben opgebouwd tot wat het nu is. Het transparante inpaklokaal is tekenend voor het bedrijf en voor de instelling van Jos en Anja. "We willen het graag altijd netjes voor elkaar hebben. Dat verwachten we ook van de mensen met wie we werken; dat ze netjes en eerlijk zijn."

*Jolette van Eijden
Joost Kemperman*

Resultaten Van Uden (gemiddeld over de laatste 5 jaar, Ross 308)

Aantal eieren 60 weken	Aantal broedeieren 60 weken	Gemiddelde uitkomst	Cumulatief uitval	Voerverbruik/ broedei
176,5	166,2	84,1%	9,95%	268 gram

Bijmengen van enkelvoudige grondstoffen in de pluimveehouderij

De laatste jaren is er in de legpluimveehouderij een trend ontstaan op het gebied van bijmengen van enkelvoudige grondstoffen. Het percentage leghennenhouders welke bewust kiest voor zelfmengen stijgt. Steeds vaker komen deze pluimveehouders met vragen over bovenstaande ontwikkeling en welke voordelen het zelf bijmengen van grondstoffen met zich mee kan brengen. ABZ Diervoeding heeft al jaren ervaring op het gebied van het bijmengen van enkelvoudige grondstoffen en wil u graag informeren over dit onderwerp.

Mogelijkheden

Wanneer men overweegt om te beginnen met het bijmengen van enkelvoudige grondstoffen zijn er verschillende mogelijkheden. Een relatief eenvoudige manier is het bijmengen van hele tarwe. Het bijmengen van tarwe kan verschillen van 15 tot 25 procent. De investeringskosten voor deze methode zijn relatief laag. Voor enkel het bijmengen van tarwe zijn twee silo's voldoende; één voor het aanvullende voer en één voor de tarwe.

Naast tarwe kan er gekozen worden om meerdere grondstoffen bij te mengen. De mogelijkheden van uitbreiding bestaan uit: korrelmaïs, kalksteen en soms wordt er ook sojaschroot bijgemengd. In een enkel geval wordt ook een tank geplaatst voor het bijmengen van vetten en/of oliën. Op ongeveer de eerste 40 procent vervanging kan het meeste voordeel behaald worden. Een installatie voor het bijmengen van meerdere grondstoffen is behoorlijk uitgebreid. Voor deze installatie zijn meerdere grondstofsilo's nodig en apparatuur voor malen en mengen. De keuze voor silo's en apparatuur zijn divers. De uiteindelijke keuze hierin is afhankelijk van het bedrijf en de eisen welke aan het voer wordt gesteld.

Voordelen

Bijmengen van enkelvoudige grondstoffen kan grote voordelen met zich meebrengen. Allereerst zorgt de inkoop en het zelf mengen van enkelvoudige grondstoffen voor een voerkostenbesparing. Dit komt doordat grondstoffen rechtstreeks aangeleverd worden op het pluimveebedrijf en niet verwerkt worden in de fabriek. Indien u als pluimveehouder eigen granen verbouwt, is er ook de keuze om deze te gebruiken in het voer, wat als bijkomend voordeel heeft dat de transportkosten lager zijn. Naast de kostenvoordelen kan het zelfmengen van grondstoffen een bijdrage leveren aan kennis en inzicht van grondstoffen(markten) en het proces van voer maken.

Kwaliteit

Bij het zelf mengen van enkelvoudige grondstoffen is het belangrijk dat de kwaliteit gewaarborgd blijft. Allereerst speelt de inkoop van de hoogwaardige grondstoffen hierin een grote rol. Dit kunt u zelf doen, maar ook in samenwerking met de afdeling Inkoop van ABZ Diervoeding. Naast de inkoop van hoogwaardige grondstoffen zorgt onder andere een goede manier van bewerken en mengen voor een optimale structuur. Een optimale structuur is essentieel voor de kwaliteitseisen waaraan legmeel moet voldoen.

ABZ Diervoeding begeleidt en adviseert u graag op het gebied van het bijmengen van enkelvoudige grondstoffen. Mocht u interesse hebben of heeft u vragen over dit onderwerp, neem dan contact op met één van onze pluimveespecialisten.

Leny Janssen, nutritionist Pluimvee
040 238 0777 • l.janssen@abzdiervoeding.nl

Aanpassing vleeskuikenassortiment

Sinds de eerste helft van 2014 is het vleeskuikenassortiment veranderd. Het assortiment is nu opgesplitst in drie voerstrategieën. Deze zijn als volgt opgebouwd:

- **Sprint:** voer voor de scherpste voederconversie met investeringen in een goede strooiselkwaliteit. Dit voer is de hoofdlijn van het vleeskuikenvoerprogramma. Daarom is hier gekozen voor goede gehalten met bijbehorende grondstoffenkeuzes, waardoor een goede voederconversie in combinatie met goed strooiselmanagement prima samen kunnen gaan.
- **Optima:** voer voor een scherpe voederconversie. De focus in deze voer-lijn ligt meer op prijs. Daarom zijn een aantal 'veilige' elementen uit de sprint-lijn uit de samenstelling gerekend en zo is de optima-lijn ontstaan. Dit levert een voordeel op de rantsoenprijs.
- **Plus:** voer voor de beste strooiselkwaliteit in combinatie met een goede voederconversie. In deze samenstellingen ligt de nadruk op strooisel. Hier is in de grondstoffenkeuze rekening mee gehouden.

Voor alle lijnen blijft de vier- en vijf-fasevoeding van toepassing. Ook de bijvoeging van tarwe blijft voor groei 1, groei 2 en finish-voer gelijk.

*Jeroen Doornhof, specialist pluimveehouderij
06 5262 2335 • j.doornhof@abzdiervoeding.nl*

Tour de Boer/ Opening educatieruimte 'Zie de kip'

Op 29 juli jl. werd er door agrarische belangenorganisatie LTO een fietstocht georganiseerd. De ruim 1.000 deelnemers aan deze fietstocht, die door het Twentse platteland ging, konden een kijkje nemen bij vier bedrijven welke de 'deuren open' hadden staan. Dit allemaal om de deelnemers een goed beeld mee te geven wat er zich op een bedrijf afspeelt.

Niels en Marlous Katier waren één van de vier bedrijven die de deelnemers hun bedrijf presenteerde. Het opfokbedrijf voor vleeskuikenouderdieren werkt met strenge hygiënemaatregelen. Vandaar dat het ook niet mogelijk was om in de stallen te kijken. Hier hebben Niels en Marlous een passende oplossing voor gevonden wat perfect bij hun bedrijf past. Een educatieruimte genaamd 'Zie de kip'. De gloednieuwe educatieruimte beschikt over twee beeldschermen en informatieposters aan de wand. Op één scherm draaide de hele dag de bedrijfsreportage en de ander liet live beelden uit de stal zien, zodat iedereen toch kon zien wat er zich in de stallen afspeelde zonder in de

stallen te komen. Hierdoor creëer je openheid en laat je als sector zien waar je mee bezig bent.

Educatieruimte 'Zie de kip'

De educatieruimte biedt informatie over het bedrijf en de vleespluimveesector. Door middel van een bedrijfsreportage laten zij zien wat zich afspeelt tijdens een opfokperiode van 20 weken van kuiken tot geslachtsrijpe vleeskuikenouderdier. Ook zijn er rechtstreeks live-beelden aanwezig vanuit de stal. De ruimte is ook af te huren als 'vergader ruimte op locatie'. Voor een afspraak of informatie kunt u mailen naar ziedekip@katierpluimvee.nl . Volg 'Zie de kip' ook via Facebook en Twitter.

Het mooie weer in combinatie met het groot aantal deelnemers heeft gezorgd voor een geslaagde dag.

*Martijn Aarts, specialist pluimveehouderij
06 20 61 67 65 • m.aarts@abzdiervoeding.nl*

Diervoedersector bundelt krachten voor veiligheid voeders in SecureFeed

Partijen in de diervoedersector hebben een nieuwe organisatie opgericht voor de borging van veiligheid van voeders en grondstoffen: SecureFeed. Met dit initiatief komt de borging van veiligheid van alle diervoeders die worden aangekocht op het veehouderijbedrijf, onder de controle van één nieuwe organisatie.

De krachtenbundeling zorgt voor meer regie, daadkracht en voor transparantie door betere informatie-uitwisseling. SecureFeed wil als centraal aanspreekpunt fungeren voor alle ketenpartijen in de zuivel-, ei- en vleesketens en voor externe partijen. De bestaande programma's – zoals TRUSTFEED in de mengvoerindustrie en het CBV-programma voor de

fouragehandel – worden geïntegreerd in de activiteiten van SecureFeed. De diervoedersector komt tot dit initiatief omdat ze grote waarde hecht aan het vertrouwen in voedsel afkomstig uit dierlijke productieketens.

Onafhankelijkheid

De nieuwe organisatie is een stichting. Een belangrijk uitgangspunt bij de oprichting van de stichting was het borgen van objectieve besluitvorming en onafhankelijk toezicht.

Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de diervoedersector en staat onder leiding van een externe, onafhankelijke voorzitter. Naast het bestuur wordt in de stichting een Raad van Toezicht ingesteld. Deze bestaat

uit vertegenwoordigers uit de diervoedersector en onafhankelijke externe deskundigen. De raad houdt toezicht op de activiteiten en zal onafhankelijk van het bestuur bindende adviezen geven over voedselveiligheidszaken.

De komende maanden wordt de praktische organisatie van SecureFeed verder uitgewerkt. Bedrijven in de diervoedersector kunnen zich vanaf september dit jaar aanmelden als deelnemer. Het streven is dat SecureFeed vanaf januari 2015 operationeel is.

Nieuwe online bestelmodule

Beste leden, afnemers,

Wij willen u even een korte update geven van de stand van zaken met betrekking tot de nieuwe online bestelmodule. De nieuwe bestelmodule is inmiddels operationeel en de eerste groep van klanten is de bestelmodule aan het testen.

Momenteel zijn wij met de leverancier druk aan het werk met de omzet- en mineralenoverzichten, zodat deze met de facturen online geraadpleegd kunnen worden. Tevens hebben

wij inmiddels voor bijna alle klanten accounts aangemaakt in de nieuwe bestelmodule.

Het streven is dat wij medio september live kunnen gaan met de bestelmodule en dat dan meteen ook de facturen en de omzet- en mineralenoverzichten te raadplegen zijn. U zal van tevoren een brief met instructiefolder van ons ontvangen.

*Charles Caers, manager Administratie & Financiën
040 238 07 77 • c.caers@abzdiervoeding.nl*

Bedrijfsbezoek ABZ varkensteam

In juni heeft het ABZ varkensteam een gesloten varkensbedrijf bezocht. Doel van het bezoek was om de ervaringen van de voerprogramma's samen te delen. Door kritisch naar het voer en de voerschema's te kijken, kunnen we nog beter advies geven over onze voerprogramma's.

December 2013 zijn de voerprogramma's van de twee coöperaties in elkaar geschoven. Na ruim een half jaar ervaring is het goed om te zien dat de adviseurs uit de verschillende werkgebieden dezelfde ervaring hebben. Na het bezoek is er een verslag gemaakt waarin de bevindingen en de daarbij behorende adviezen staan. Deze adviezen dragen bij aan een beter technisch en economisch resultaat.

*Wilco Bos, specialist varkenshouderij
06 212 66 230 • w.bos@abzdiervoeding.nl*

Even voorstellen

Tjaard Joostema is 21 juli jl. begonnen als **specialist rundveehouderij** bij ABZ Diervoeding en Sikma Veevoerders. Tjaard woont in Bakkeveen en is afgestudeerd aan de HAS Van Hall in Leeuwarden met richting Diergezondheidszorg. Hij heeft veel praktijkervaring opgedaan op een melkveehouderij in Oostermeer en wil deze nu graag gebruiken bij het ondersteunen van rundveehouders.

Gert Roelofs is per 18 augustus jl. begonnen als **specialist diervoeding** bij ABZ Diervoeding. Hij zal zich concentreren op de melkveehouders in Oost-Nederland en op de productontwikkeling van rundveevoeders. Gert is in 1988 afgestudeerd aan de Landbouwniversiteit te Wageningen met de afstudeervakken Voeding, Fokkerij en Economie. Melkvee is zijn specialiteit, maar ook in de andere sectoren zoals melkgeiten en rosékalveren heeft hij veel nutritionele ervaring. Hij heeft in vorige werkkringen alle facetten van de veevoeding meegemaakt en zal zijn deskundigheid bij ABZ Diervoeding volop kunnen inzetten ten behoeve van relaties en collega-specialisten.

Wij wensen Tjaard en Gert veel succes in hun nieuwe job!

Agenda beurzen 2014

De komende tijd staan een aantal beurzen gepland waar wij ook weer aanwezig zullen zijn met een stand. Zet deze data alvast in uw agenda, de uitnodiging ontvangt u ter zijner tijd.

25 september 2014	Agrarische Schouw Joure
21, 22 en 23 oktober 2014	Landbouwdagen Intensieve Veehouderij (LIV) Hardenberg
28, 29 en 30 oktober 2014	Rundvee & Mechanisatie Vakdagen (RMV) Hardenberg
25, 26 en 27 november 2014	Rundvee & Mechanisatie Vakdagen (RMV) Gorinchem
10, 11, 12 en 13 december 2014	Noord-Nederlandse Landbouwbeurs Leeuwarden
16, 17 en 18 december 2014	AgroExpo Assen

Colofon

Aansprakelijkheid

Bij de samenstelling van deze nieuwsbrief is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Voor schade van welke aard dan ook, die een gevolg is van handelingen of beslissingen gebaseerd op informatie uit deze nieuwsbrief, aanvaardt ABZ Diervoeding geen enkele aansprakelijkheid.

Opzegging

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een e-mail naar pr-communicatie@abzdiervoeding.nl of geef dit telefonisch door op kantoor Nijkerk, 033 422 1510 of kantoor Eindhoven, 040 238 0777

Eindredactie

Jolande Baselmans en Gerrie van de Poll, pr-communicatie@abzdiervoeding.nl.

De eerst volgende ABZ Nieuws verschijnt in oktober 2014.

Vraag & Aanbod

Aangeboden

- Nieuwe **roterende koeborstel**, CE gekeurd, inclusief draagarm, 0.18 kw motorvermogen en beveiligd voor overbelasting. Tevens functionaliteit om staartverstricking tegen te gaan. Vraagprijs € 995,-. Telefoon 06 2021 4062 E-mail jaspergk@hotmail.com
- Een goed werkende **Kaweco 8500 mesttank**, gereviseerde BP verdringerpomp 4 kuub/min., 8 duims zuigarm, electr. bediend, voorsnijkast met nieuwe hydromotor, verdeler bemester goed (ook nieuwe hydromotor), versnellingsbak, hydr. steunpoot, goede brede Terra Tires 80%, vraagprijs € 13.750,-. Telefoon 06 5191 6315 E-mail valtrared@hotmail.com

Gevraagd

- **Balansballen** voor in mestput. Telefoon 06 4775 8541 E-mail habek@online.nl
- **Kunststof biggenroosters**, afmetingen 80 x 46 cm, 35 stuks. Telefoon 06 3042 3459 E-mail koerk80@hetnet.nl

Deze en meer advertenties vindt u terug op: www.abzdiervoeding.nl/vraag-en-aanbod/

Verkoop en advisering

Algemeen	Order-Entry Nijkerk Order-Entry Eindhoven	033 422 1510 040 238 0777	bestelling@abzdiervoeding.nl
Rundvee- en geitenhouderij	Roel van Ee (Verkoop leider)	06 2126 6227	r.ree@abzdiervoeding.nl
Varkenshouderij	Cor van Dijk (Adjunct directeur)	06 2126 6226	c.dijk@abzdiervoeding.nl
Pluimveehouderij	Jan Minten (Adjunct directeur)	06 2280 7485	j.minten@abzdiervoeding.nl
Enkelvoudige grondstoffen (in- en verkoop)	Arie Griffioen	06 2161 4390	a.griffioen@abzdiervoeding.nl

Neem een kijkje op onze website www.abzdiervoeding.nl voor de overige contactgegevens.

Sikma Veevoeders B.V.

Algemeen	Order-Entry Stroobos	0512 35 1281	info@sikmaveevoeders.nl
Rundvee- en schapenhouderij	Jan Dijkstra (verkoop en advisering)	06 5320 3352	j.dijkstra@sikmaveevoeders.nl

Neem een kijkje op www.sikmaveevoeders.nl voor de overige contactgegevens.

ABZ Diervoeding

Coöp. Arkervaart-BramecoZon U.A.
Postbus 5, 3860 AA Nijkerk
E-mail info@abzdiervoeding.nl
Website www.abzdiervoeding.nl

Kantoor Nijkerk
Westkadijk 4, Nijkerk
Telefoon 033 422 15 10
Fax 033 246 07 72

Kantoor Eindhoven
Hastelweg 159, Eindhoven
Telefoon 040 238 07 77
Fax 040 238 07 80